

PINOMÄEN KYLÄSUUNNITELMA 2005-2015

PINOMÄEN
KYLÄYHDISTYS RY

VISIO

"Pinomäki on vuonna 2015 viihtyisä, rakenteeltaan maaseutumainen asuinkylä. Kylän tiet ovat valaistuja ja hyvässä kunnossa ympäri vuoden. Kylässä on hyvät tienviitat ja opasteet. Kylässä on ihmisten, hevosten ja autojen turvallista liikkuu. Kylässä on aktiivisessa käytössä olevat urheilukenttä, jääkiekkokaukalo ja ratsastuskenttä. Väisäsen lammikot on niin ikään kunnostettu harrastus- ja virkistyskäyttöön. Yhteisiä tapahtumia järjestetään sopivasti ympäri vuoden, ja ympäristöstä pidetään huolta yhteisvoimin. Vilkkaan harrastustoiminnan keskuksena on edelleen Koulu, jossa toimii myös yksityinen ryhmäperhepäivähoito."

Johdanto

Tämä kyläsuunnitelma on tehty huhtikuussa 2005 viitoittamaan kylän kehitystä kymmenen vuotta eteenpäin vuoteen 2015. Suunnitelmaa tarkastetaan kahden vuoden välein. Suunnitelma perustuu marras-joulukuussa 2004 tehtyyn kyläkyselyyn sekä kyläyhdistyksen hallitusten jäsenten ja muiden aktiivisten henkilöiden ilmaisemiin mielipiteisiin kylän kehittämisen tarpeista.

Aluksi suunnitelmassa esitetään lyhyesti kylän asutuksen historia sekä kuvataan kylän nykytilaa. Historiatiedot ovat peräisin edesmenneen kyläläisen Kaino Sairasen 1970-luvulla pitämästä puheesta. Sen jälkeen selvitetään kyläkyselyn tuloksia ja esitetään tarpeellisia toimia kylän kehittämiseksi seuraavan kymmenen vuoden aikana.

1. Kylän synty

Pinomäki on asutusalueena verraten nuori. Maantieteellisesti Pinomäki on Helsingin ja Rauman pikateiden, Niittymaan ja Lattomerren välinen alue, kuuluu ja on aina kuulunut Porin kaupunkiin. Maa on vanhaa vesijättömaata, jota porilaiset ovat käyttäneet ensin karjalaitumina, siitä nimet Vasikka- ja Sonnimäki vieläkin muistuttavat. Myöhemmin maat ojitettiin ja muokattiin viljelykelpoiseksi maaksi, joita Porin kaupunki vuokrasi viljelijöilleen.

Talvisodan jälkeen alueelle muodostettiin 53 viljelytilaa. Näille tiloille pystytettiin ruotsalaisia levytaloja, ja silloin sai Pinomäki, silloiselta nimeltään Lattomerren pika-asutusalue, ensimmäiset asukkaansa Länsikannaksen johannekselaisesta väestöstä. Asuminen Pinomäessä jäi silloin lyhytaikaiseksi. Karjalainen väestö lähti vielä kerran entiselle kotiseudulle.

Kesäkuussa 1944 alkoi karjalaisten uusi evakkotaival kohti Länsi-Suomea. Alkoi uusi asuttaminen. Pinomäeksi nimetty alue sai asukkaikseen hiitolaisia, vain muutamat johannekselaisperheet saivat entiset talvisodanjälkeiset tilansa takaisin. Lisäksi Pinomäkeen oli perustettu muutamia rintamamiestiloja, joiden asukkaat olivat satakuntalaisia.

Tästä alkoi todellisen työn ja rakentamisen aika, taloja korjattiin, karjarakennuksia rakennettiin, koetettiin saada pellot kasvamaan, karjat tuottamaan, istutettiin puita ja pensaita. Öljylamppujen tilalle tulivat sähkövalot, osuuskauppa aloitti toimintansa eräässä talossa, rakennutti myöhemmin oman kauppatalon.

Muutaman vuoden kuluttua avasi ovensa myös yksityiskauppa. Syksyllä 1947 aloitti toimintansa Pinomäen kansakoulu, ensimmäisinä opettajina toimivat Valma ja Erkki Simojoki. Tästä koulusta muodostui pinomäkeläisten yhteinen kokoontumisen paikka. Siellä juhlittiin kuusi- ja kevätjuhlat, sekä äitienpäivät. Eri yhdistykset käyttivät koulua kokous- ja juhlapaikkana. Lapset kävivät pyhäkoulussa, nuoriso kokoontui koululle nuorten piiriin ja myöhemmin aloitti 4H- kerho toimintansa.

Raittiusseura toimi vähän aikaa. Sitten olivat yhdistykset, jotka olivat aloittaneet toimintansa Hiitolassa ja jatkoivat sitä Pinomäessä, kuten Mannerheimin Lastensuojeluliiton Hiisimäen osasto, Porin seudun Maamiesseura ja Marttayhdistys, alkuperäiseltä nimeltään Raivattalan Marttayhdistys, jonka hiitolaiset emännät toivat mukanaan, ja juurruttivat Satakuntaan. Lähetyspiiri kokoontui kodeissa.

- *vesijättömaata*
- *porilaisten karjalaidun*
- *talvisodan jälkeen johannekselaisien asuttama Lattomerren pika-asutusalue*
- *jatkosodan jälkeen hiitolaisten ja satakuntalaisten Pinomäki*
- *1947 aloitti Pinomäen kansakoulu*
- *1994 opetustoiminta lakkautetaan, koulu jää kylän käyttöön*

Tähän päivään tultaessa yhdistysten määrä on vähentynyt, ja yhteisen toiminnan muodot osin muuttuneet. Koulun toimintakin on loppunut, mutta yhä edelleen koulu on pinomäkeläisten yhteisen toiminnan keskus ja Pinomäki on kylänä aktiivinen kulmakunta.

2. Pinomäki tänään

Alkuperäiset talot ovat suunnilleen paikoillaan ja asuttuja, joskin monessa asukkaat ovat ehtineet vaihtua muutamaan kertaankin. Osa taloista on saman suvun hallussa säilyneitä. Lisää on rakennettu jonkin verran, mutta edelleen kylällä on maaseutumainen ilme; pellot ovat aktiiviviljelyssä tai hevoslaitumina. Karjaa ei Pinomäessä enää ole, sen sijaan hevosten määrä lienee kasvanut melkoisesti. Tarkoitus on tosin toinen, peltotöihin ei hevosta enää käytetä kuin hovin vuoksi, nyt niillä ratsastetaan tai ajetaan, kilpaa tai harrastukseksi. Muutamassa talossa hevosia on elannoksi asti. Suuri osa työikäisestä väestä käy ansiotyössä kylän ulkopuolella. Kylässä on myös kymmenkunta muun kuin maatalousalan yrittäjää.

Talouksia Pinomäessä on 140 vuonna 2005. Pinomäkeen lasketaan kuuluviksi Raumantien länsipuolelta Överby, jossa on viisi taloutta. Sonnimäessä, Sonnimäentiellä, Satakielentiellä ja Hohtarintiellä, talouksia on 24. Pitkälinjaa ja Huvilakummuntietä reunustaa 23 taloutta, Honkaluodon päässä kylää talouksia on 19. Honkaluodossa sijaitsevat Honkaluodontie, Perämäentie, Honkapuistontie ja Sorvatie. Ilmailuopiston päässä on 22 taloutta Katinkuruntiellä, Tallitiellä, Vilkintiellä ja Kusiaismäentiellä. Ainalantiellä, kylän Raumantien päässä, ja kylän keskivaiheilla Kurosenttiellä, Koivuhaantiellä ja Minilinjalla, on talouksia 15. Itse kylän läpi kulkevan Pinomäentien varrella on 32 taloa. Pyöreästi kylässä lienee 300 asukasta. Asukashankinta tai väestökato ei ole Pinomäessä ongelma. Toki perheiden koko on pienentynyt, mutta talot pysyvät asuttuina, jos ne myyntiin tulevat, ne tekevät melko nopeasti kauppansa, suuri osa ilman välikäsiä. Kylässä on pääsääntöisesti pysyvää asutusta, muutama talo on perikuntien hallussa, vapaa-ajan käytössä. Honkaluotoon on kaavoitettu teollisuusalue ja alueella on aloitettu rakennustyöt vuonna 2009.

Teiden nimet Pinomäessä

*Sonnimäentie
Satakielentie
Hohtarintie
Pitkälinja
Huvilakummuntie
Honkaluodontie
Perämäentie
Honkapuistontie
Sorvatie
Ilmailuopistontie
Katinkuruntie
Kusiaismäentie,
Tallitie
Vilkintie
Ainalantie
Kurosentie
Koivuhaantie
Minilinja
Pinomäentie
Överby*

2.1. Ympäristö ja infra

Kylän halki kulkeva pääväylä, Pinomäentie, on päällystetty ja valaistu tie, jossa nopeusrajoitus on lähes kylän loppuun saakka 60 km tunnissa. Lattomerelle päin vajaa kilometri on 80:n aluetta. Väylällä ei ole kevyelle liikenteelle rajattua aluetta, ei tiehidasteita, eikä varoituksia lapsista tai hevosista. Tien varressa on useita talouksia ja mm. hevoset ylittävät tietä useasta kohtaa. Tie on tielaitoksen hoitama. Myös Honkaluodon päässä on vajaa kilometrin pätkä päällystettyä tietä. Loput tiestöstä on sorapäällystetty. Suuri osa tiestöstä on ns. avustettavia yksityisteitä. Pääväylää tielaitos pitää suhteellisen hyvässä kunnossa, toisin sanoen se aurataan nopeasti ja hiekoitetaankin silloin tällöin. Sen sijaan muiden teiden kunto on aika ajoin surkea.

Valaistus kattaa pääväylän lisäksi toisen kylän keskeisen tien, Pitkälinjan sen tiiviin asutuksen kohdalla sekä Minilinjan, Kurosentien ja Koivuhaantien. Myös Honkaluodossa on valaistus. Sonnimäentiellä on muutama katulamppu ja mm. Katinkuruntieltä valaistus puuttuu kokonaan.

Pinomäessä ei ole kaupungin vesiputkia eikä viemäriä. Pinomäessä toimii kaksi vesiosuuskuntaa, lisäksi osalla on oma talousvesikaivo. Kylälle on perustettu jätevesiosuuskunta, johon kuuluvat lähes kaikki taloudet.

Jätehuollon kukin tilaa haluamaltaan yrittäjältä. Koululla on paperin- sekä energiajätteenkeräyspiste. Muita jätteenlajitteluastioita on aika ajoin esitetty Koulun pihaan, mutta toistaiseksi niitä ei ole sinne haluttu, koska keräyspisteen ympäristöstä muodostuu helposti epäsiisti, ja sinne ilmestyy asiaankuulumatonta tavaraa. Kylän puoleisessa päässä Porin Metsää on muutenkin aika ajoin ihmisten jättämiä kylmäkoneita ym. kaatopaikka- tai kierrätyskeskustavaraa. Tienvarsia kylällä yritetään pitää kunnossa joka vuotisen tienvarsisiivoustalkoon avulla.

- *Päällystetty päätie*
- *Sorakuoppaiset sivutiet*
- *Vesiosuuskunnat*
- *Talokohtaiset jätevesiratkaisut ja jätevesiosuuskunta*
- *Laajakaista ja 3G-verkko*

Sähkön ja tietoliikennepalvelut kukin ostaa haluamaltaan taholta. Kylään saa kiinteän internetin laajakaistaliittymän sekä suurimpien operaattorien 3G-verkko kattaa alueen. Kännykät kuuluvat pääsääntöisesti hyvin, joskin joitakin selviä katvealueita etenkin metsän reunassa on. TV-kanavista näkyy automaattisesti neljä, monilla digitaaliaikaan siirtymisen tai lisälaitteiden myötä näkyy lukuisia kanavia.

2.2. Koulunkäynti ja palvelut

Pinomäkeläiset aloittavat koulunsa pääsääntöisesti Lattomerén koulussa, tosin jotkut lapset menevät jo ala-luokille keskusta esimerkiksi vanhempiensa työssäkäyntisuunnan vuoksi. Yläluokat käydään pääsääntöisesti Porin Suomalaisessa Yhteislyseossa kaupungin keskustassa. Pinomäestä oppilaat kuljetetaan bussilla Lattomerelle. Bussi kulkee tiettyä reittiä tiettyinä aikoina, joten joillekin lapsille tulee jonkin verran kävelymatkaa bussipysäkille ja joskus odotusajat koululla tuntien alkamiseksi tai kotiin-pääsemiseksi venyvät. Pääsääntöisesti koulukuljetukset toimivat hyvin.

Päivähoidon kukin on järjestänyt tavallaan. Pinomäen Koululla toimii yksityinen ryhmäperhepäivähoito, jossa on 13,5 päivähoitopaikkaa. Ryhmäperhepäivähoitopaikat ovat pääsääntöisesti täynnä.

Terveystuoltopalvelut ovat kaupungin pääterveysasemalla, noin viiden kilometrin päässä kylältä. Erikoissairaanhoido tapahtuu Satakunnan keskussairaalaassa, jonne kylältä on noin neljän kilometrin matka.

Vanhustentuolto; kotisairaanhoido ja kotipalvelut tulevat kotiin siinä määrin kuin kaupungin ikäihmisille yleensä. Yksityistä kotipalvelutarjontaa on kaupungissa sitä haluaville ja siihen taloudellisesti pystyville.

Päivittäistavarakauppoja sijaitsee kylän molemmin puolin, pisimmilläänkin kylältä tulee kauppaan nelisen kilometriä. keskustasta, runsaan kuuden kilometrin päästä, löytyvät erikoistavaraliikkeet. Samoin monipuoliset harrastusmahdollisuudet sijaitsevat matkallisesti lähellä, koska kylä sijaitsee niin lähellä Porin keskustaa.

Ongelmaksi muodostuu nuorten ja vanhusten kohdalla harrastusten ja palvelujen saavutettavuus. Ilman autoa ei iltaisin ja viikonloppuisin kylältä juuri missään käydä.

- *Koulu Lattomerellä tai keskustassa*
- *Yksityinen ryhmäperhepäivähoito oman kylän koulurakennuksessa*
- *Länsi-Porin päivähoitopiiri*
- *Keski-Porin terveydentuoltopiiri*
- *Porin Teljän seurakunta*
- *Pääposti Porin keskustassa*
- *Päivittäistavarakauppa max 5 km*
- *Erikoispaalvelut ja kaupat Porin keskustassa n 7 km*

Nuoret vielä osan vuotta pyöräilevät, mutta vanhusten kohdalla tilanne on huonompi.

Julkinen liikenne toimii kylässä lähinnä kouluvuoden aikana, kouluun meno- ja tuloaikoina.

Pinomäkeläisten posti on keskustan pääposti. Lähtevää postia on mahdollista jättää omaan laatikkoon, josta postinjakaja ottaa sen tuodessaan päiväpostin. Kylä jakautuu kahteen postin jakelureittiin.

Pinomäki kuuluu Porin Teljän seurakuntaan. Suunnitelmaa kirjoitettaessa kylällä toimii vielä seurakunnan hopeakerho. Naapurikylällä Lattomerellä toimivat seurakunnan perhe- ja lapsikerhot, jotka on tarkoitettu myös Pinomäen väelle. Oman seurakunnan pappia käytetään kyläyhdistyksen järjestämässä vuosittaisissa jouluaatonaaton metsähartaudessa ja keväisessä viljansiunauksessa.

2.3. Toiminta ja tapahtumat

Pinomäessä toimivat vuonna 2010 seuraavat yhdistykset; Kyläyhdistys, kaksi hevosityhdistystä, Martat, viemäriolosuuskunta ja kaksi vesiosuuskuntaa.

Pinomäen kyläyhdistyksen perustamiskokous on pidetty 10.8.1987. Perustavassa kokouksessa oli 54 kyläläistä. Vuonna 2009 kyläyhdistyksellä oli 98 jäsentaloutta. Näin kylän talouksista n. 70 % kuuluu kyläyhdistykseen.

- *Kyläyhdistys*
- *Martat*
- *Hevosityhdistykset*
- *Viemäri- ja vesiosuuskunnat*

Kyläyhdistys muun muassa hoitaa kylän yhteistä "omaisuutta" talkoovoimin, järjestää yhteisiä tapahtumia, pyrkii lisäämään kyläläisten mahdollisuuksia harrastaa ja viettää vapaa-aikaa omassa kylässään sekä vaikuttaa kaupungin virkamiehiin ja luottamushenkilöihin kun he tekevät Pinomäkeä koskevia päätöksiä.

Hevosityhdistyksen perustehtävä on huolehtia hevosten ja hevosharrastajien toimintamahdollisuuksista Pinomäessä. Ennen kaikkea yhdistys kunnostaa ja ylläpitää hevosten kulkureittejä kylässä.

Pinomäen Martat on vanhin yhdistys. Marttatoiminta tuli siirtolaisten mukana Karjalasta Pinomäkeen. Martat kokoontuvat joka toinen maanantai eri teemojen ympärillä ja järjestävät aika ajoin teematapahtumia kylässä.

Kylässä järjestetään vuosittain noin viisi yhteistä tapahtumaa. Viime vuosina on järjestetty mm. talvitapahtuma, koirien ja hevosten Match Show, viljansiunaus, metsähartaus, kaudenimmat joululaulut, taskulamppusuunnistus. Järjestäjänä on ollut Kyläyhdistys.

- *Joulun metsähartaus*
- *Match Show*
- *Talvirieha*
- *Viljansiunaus*
- *Disco*

Talkoita kylässä järjestetään niin ikään useita vuodessa. Kyläyhdistys järjestää mm. tienvarsisiivoustalkoot ja erilaisia koulun kiinteistön ylläpitoon liittyviä talkoita. Kyläyhdistys ylläpitää Koulun yhteydessä olevaa jääkiekkokaukaloa ja urheilukenttää sekä ratsastuskenttää. Hevosityhdistys järjestää hevosteiden kunnossapitotalkoita.

Kyläyhdistyksellä on ollut Piha- ja toimistoapuprojektin kautta useita kylätalkkareita suorittamassa koulun lämmitystä sekä kiinteistönhoidollisia tehtäviä.

Talvikaudella Koululla on ollut pitkäaikaista harrastustoimintaa: mm. posliininmaalausta, seurakunnan hopeakerho, joogaa, lasten ja nuorten askartelukerho ja tanssia. Kyläläisten haluamalle muullekin toiminnalle yritetään tarjota Koululta tilat, esteeksi halutulle toiminnalle osoittautuu usein vetäjän puute tai harrastajien lyhytjänteisyys.

Kyläyhdistyksellä on internetsivut osoitteessa www.pori.fi/pinomaki. Tämän lisäksi tiedotusta hoidetaan jakamalla kylätiedotteita kotitalouksiin 5-6 kertaa vuodessa.

Kyläyhdistys on teettänyt nuorella kesätyöntekijällä kyläyhdistyksen historiikin. Vuoden 2010 keväällä on ilmestymässä Taavi Peltolan kirjoittama Pinomäen historiikki "Pitkää piimää Pinomäen kaivolla".

2.4. Hanketoiminta

Kyläyhdistys on toteuttanut Karhuseudun Leader+ mehuohjelmakaudella kolme kylän kehittämishanketta. Ensimmäisessä hankkeessa valettiin ulkosuuliin lattia, rakennettiin valaistus, salaojitettiin ja nurmitettiin urheilukenttä sekä korjattiin kaukaloa, rakennettiin ratsastuskenttä ja hankittiin kiinteistöhoitokone.

Toisen hankkeen avulla saatiin kylään yksityinen ryhmäperhepäivähoito. Koulun tiloja kunnostettiin ryhmäperhepäivähoitotoimintaan soveltuvaksi, mm. uusittiin keittiö ja saneerattiin toinen luokkatila. Lisäksi aidattiin koulun pihaa.

Kolmannessa hankkeessa mm. pystytettiin kylän pääväylän molempiin päihin kyläkyltit, rakennettiin koulun vintille nukketeatteri ja hankittiin ilmalämpöpumput.

Kyläsuunnitelmaa päivitettäessä vuonna 2010 kyläyhdistykselle on myönnetty rahoitus grillikodan rakentamiselle sekä polkujen kunnostamiselle.

Kaikkien hankkeiden hakijana on ollut kyläyhdistys ja työ on tehty suurimmaksi osaksi talkoovoimin.

3. Pinomäen kyläkyselyn tuloksia

Pinomäessä tehtiin joka talouteen jaettu kyläkysely marras-joulukuussa 04, jotta kaikilla olisi tasapuolinen mahdollisuus vaikuttaa kyläsuunnitelman sisältöön ja siis siihen mitä asioita kylässä viedään eteenpäin jatkossa. Tätä vaikuttamismahdollisuutta käytti vain noin viidennes kylän talouksista. Lisäksi viestejä on jonkin verran saatu suullisesti nyt ja aikaisemmin eri tapahtumien yhteydessä. Vaikka kyselyn vastausprosentti jäi alhaiseksi, toistuvat papereissa monet samat asiat. Näin voidaan olettaa, että kyselytulokset kertovat hyvin kaikkien kyläläisten tämän hetkisistä tarpeista.

Kyläkysely / plussat ja miinukset:

- + Naapuriapu toimii
- + Hyvä talkoohenki
- + Maisema
- + Ratsastuskenttä ja hevos-tiet
- + Jääkiekkokaukalo
- + Tapahtumat
- + Tiedotus

- Epäsiistit tontit
- Metsäteillä lojuva kaato-paikkatavara
- Teiden kunto
- Valaistuksen puute
- Suuret liikennenopeudet
- Vaaralliset risteykset
- Julkisen liikenteen vähäisyys

3.1. Kylän ilmapiiri ja yhteistoiminta

Kylän ilmapiiriin ollaan suhteellisen tyytyväisiä. Yksi kyläkyselyyn vastanneista kuvaa ilmapiiriä tyypilliseksi pienen kylän ilmapiiriksi, lämpimäksi, muttei kuitenkaan painostavan aktiiviseksi. Moni vastanneista kiittää toimivaa naapuriapua. Kiitosta kylä saa myös tulokkaiden vastaanottamisesta.

Talkoohengestä sen sijaan ollaan kahta mieltä. Toiset pitävät talkoohenkeä hyvänä, toisten mielestä sitä ei ole ollenkaan. Yksi vastaajista kuvannee sanoiksi sen mitä moni vastannut on ajanut takaa. Talkoohenki on hyvä sillä porukalla joka osallistuu, mutta monella talkoohenkeä ei löydy lainkaan.

Kylällä järjestettyjä tapahtumia on monen mielestä sopivasti, jonkun mielestä liian vähän ja jonkun mielestä tapahtumia on, mutta ihmiset osallistuvat niihin huonosti, koska kylä on niin hajallaan. Metsähartauteen ollaan erityisen tyytyväisiä.

Tiedotukseen ollaan tyytyväisiä, joskin uusille kyläläisille toivotaan esimerkiksi vuosittaista yleistä tiedotustilaisuutta kylän asioista.

3.2. Ympäristö ja infra

Suurin osa kyläkyselyyn vastanneista on suhteellisen tyytyväinen kylän tienvarsinäkymään ja maisemaan. Kylässä tapana olevaa keväistä tienvarsisiivousta pidetään hyvänä asiana, joskin siihen voisi osallistua useampi kyläläinen. Useat tontit saavat kritiikkiä epäsiisteydestä, ja joidenkin vastanneiden mielestä muutama roinaa täynnä oleva tontti luo epäsiistin leiman koko kylälle.

Isompana ongelmana pidetään kuitenkin metsäteille jätettyjä kylmäkoneita, sohvia ym. tavaraa. Jotkut kylän ulkopuoliset ihmiset tuntuvat pitävän metsäteitä kaatopaikkoinaan. Metsäpätkien teiden varsia pidetään huonosti hoidettuina ja risukkoisina. Yksi vastaajista toivoo jäteläsin keräyspistettä kylään, samoin ampumaradan äänivallin valmistamista toivotaan.

Kylän yhteisessä käytössä olevat ratsastus- ja urheilukenttä sekä jääkiekkokaukalo saavat kiitosta, yhteisen uimapaikan rakentamista / Väisäsen lammikoiden kunnostamista esitetään.

Asutuksen lisäämistä ei esitä kukaan, sen sijaan toivotaan, ettei kylään rakennettaisi liikaa, eikä ainakaan kerrostaloja.

Teiden kunto ja valaistus nousevat esiin suurimpina ongelmina ja parannustarpeina. Erityisesti Sonnimäentie, Katinkuruntie ja Ilmailuopistontien kylän puoleinen osuus tarvitsisivat kyläläisten mielestä valaistuksen ja paremman kunnossapidon sekä talvella että kesällä. Talvella tiet ovat liukkaat, kesällä kuoppaiset ja pölyiset.

Tie- ja valaistusasioiden parantamiseen kyläläiset toivovat kunnan ja tielaitoksen toimia.

Pimeys on suuri turvallisuusriski. Pimeillä teillä kohtaavat kävelijät, pyöräilijät, hevoset ja moottoriajoneuvot. Autolle pimeä tie on pienin ongelma, sen sijaan pieni koulumatkalainen on heijastimenkin kanssa melko turvaton pimeään, mahdollisesti liukkaankin tien varressa. Vaarallisia ovat myös hevosten ja kävelijöiden / pyöräilijöiden kohtaamiset pimeässä, siinä eivät heijastimet auta.

Hitaamman liikenteen turvallisuutta parantaisi olennaisesti jo pelkkä valaistus sorateillä, ja vilkkaalla päätiellä turvallisuutta toisi esimerkiksi "hitaan liikenteen sorakaista".

Kylän läpi kulkevalla päätiellä, Pinomäentiellä, autojen liian suuri nopeus koetaan ongelmaksi, samoin Pitkälinjalla pelätään kaahailijoita. Sonnimäentiellä liian lujaa menevät sekä autot että hevoset. Apua voisivat tuoda esimerkiksi tiukemmat nopeusrajoitukset, hevosista ja lapsista varoittavat liikennemerkkit, jopa tiehidasteet.

Pelkkä tiedotus ja valistus kylällä ei riitä, sillä erityisesti pääväylä on monen läpikulkumatkaajan "kiihdytys-suora". Hevosilla taas liikkuvat monet Pinomäessä vuokralla hevostaan pitävät ihmiset (joskin tässä asiassa valvonta ja tiedotusvastuuta voisi langettaa tallinpitäjille).

Sonnimäentien liittymää Raumantiehen pidetään erittäin vaarallisena. Parannusta toisi esimerkiksi alemman nopeusrajoituksen siirtäminen Raumantiellä liittymän yli, tai liittymän yhdistäminen Pinomäentiehen. Tienviittoja ja opastekylttejä toivotaan eri puolille kylää.

Sähköt, puhelin- ja tietoliikenneyhteydet, tv-kanavien näkyvyys, vesi- ja jätehuolto eivät ole aiheuttaneet vastaajille suurta pään vaivaa. Sen sijaan uusi haja-asutusalueiden jätevesiasetus puhututtaa ja asiasta toivotaan tiedotusta. Lisäksi toivotaan kunnan jollakin tapaa osallistuvan myös kustannuksiin. Viemäriosuuskuntaa perustettaessa osuuskuntaan liittyikin lähes kaikki taloudet.

3.3. Palvelut ja toiminta

Kyläläiset hakevat lähes kaikki palvelut kylän ulkopuolelta, mikä ei useimmalle ole ongelma, koska kylä sijaitsee lähellä kaupungin keskustan palveluja, suuriin päivittäistavarakauppoihin ei tule montaa kilometriä, ja joka tapauksessa suuri osa väestöstä käy kylän ulkopuolella päivittäin.

Ongelmaksi koetaan vanhusten asiointi ja nuorten liikkuminen. Julkisiin liikenneyhteyksiin toivotaan viikonloppuvuoroja ja arkisin iltavuoroja. Lisäksi ehdotetaan viikoittaista palvelulinjaa, joka noutaisi ikäihmiset kotiovelta asioille keskustaan. Palvelulinjaa tiedusteltiin kyselyn jälkeen kaupungilta, mutta viesti oli selvä: anomuksen voi tehdä mutta se on käytännössä turhaa.

Kotitaloustyövähennyskelpoista monitoimiyrittäjää toivotaan kylään. Erityisesti avustamaan vanhuksia kaupassakäynnissä, taloustöissä, kuljetuksissa jne.

Postinkulku saa kyläläisiltä jonkin verran kritiikkiä ja postinhakupaiikkaa toivotaan nykyistä lähemmäs. Nyt postipaketit haetaan keskustan pääpostista.

Kouluasioihin ja kuljetuksiin ollaan sekä tyytyväisiä että tyytymättömiä, tarkemmin asioita ei kuitenkaan eritellä. Pinomäen kouluun muutamat esittävät kahden ensimmäisen luokka-asteen opetusta. Päivähoitoa toivotaan omaan kylään, mikä jo suunnitelman kirjoitusvaiheessa on toteutunut.

Lapsille ja nuorille toivotaan omaan kylään ohjattuja peli-iltoja, sähly / urheilukerhoa, isoja jalkapallomaaleja, pesäpalloa, mukilaa, diskoja, seurakunnan kerhoa, skeittipaikkaa ja yleistä kokoontumispaikkaa. Lisäksi kylälle ehdotetaan Marttojen kokkikerhoa lapsille, äiti-lapsi kahvilaa, aerobicia, seurakunnan tilaisuuksia, työväenopiston kursseja ja näytelmäpiiriä ja Katinkurun kahvion palvelujen parempaa hyödyntämistä.

4. Tarpeellisia toimia kylän kehittämiseksi:

- **Turvallisuuden parantaminen.** Teiden valaistus ja kunto, nopeusrajoitukset + muut erityisesti lasten liikkumisen turvallisuutta lisäävät toimet
- **Väisäsen lammikoiden kunnostaminen** virkistyskäyttöön
- **Koulun alueen kehittäminen.** Pinomäen kylätapahtumien keskuksen, koulukiinteistön ja sen ympäristön, kunnossapito ja kehittäminen
- **Harrastustoiminnan monipuolisuus.** Omassa kylässä tapahtuvan monipuolisen harrastustoiminnan edesauttaminen
- **Palvelujen saatavuus.** Palvelujen saatavuuden turvaaminen myös nuorille ja vanhuksille
- **Tiedotuksessa yhteistyö** Lattomerén kylän kanssa. Lattomerellä ilmestyvän lehden levikkiä voitaisiin laajentaa Pinomäkeen ja lehteen laitettaisiin myös Pinomäen asioita

